

Sygn. akt I CZ 130/12

POSTANOWIENIE

Dnia 17 października 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Tadeusz Wiśniewski (przewodniczący)

SSN Dariusz Dończyk

SSA Władysław Pawlak (sprawozdawca)

w sprawie z wniosku R. H. i M. C.

przy uczestnictwie Agencji Wydawniczo-Reklamowej "W." Spółki z o.o.

w W. i M. K.

o stwierdzenie wykonalności orzeczenia sądu zagranicznego,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 17 października 2012 r.,

zażalenia wnioskodawcy R. H.

na postanowienie Sądu Apelacyjnego

z dnia 29 czerwca 2012 r.,

oddala zażalenie.

Uzasadnienie

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Apelacyjny odrzucił skargę kasacyjną wnioskodawcy R. H.

W uzasadnieniu wskazał, że zgodnie z art. 398⁵ § 1 k.p.c. skargę kasacyjną wnosi się do sądu, który wydał zaskarżone orzeczenie, w terminie dwóch miesięcy od dnia doręczenia stronie skarżącej orzeczenia z uzasadnieniem. W związku z tym koniecznym etapem do skutecznego złożenia skargi kasacyjnej jest uprzednie wniesienie w terminie określonym w art. 387 § 3 k.p.c. wniosku o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia. W przedmiotowej sprawie natomiast wniosek takowy został złożony przez pełnomocnika wnioskodawców, ale jedynie imieniem wnioskodawczyny, nie zaś w imieniu ich obojga.

Jako podstawę prawną rozstrzygnięcia podał przepis art. 398⁶ § 2 k.p.c.

W zażaleniu wnioskodawca domaga się uchylecia powyższego orzeczenia.

Zarzucił: błąd w ustaleniach faktycznych polegający na stwierdzeniu, że wniosek o sporządzenie pisemnego uzasadnienia postanowienia z dnia 26 stycznia 2012 r. oraz doręczenie odpisu tegoż orzeczenia wraz z uzasadnieniem, został wniesiony wyłącznie przez wnioskodawczynię, a nie przez oboje wnioskodawców; naruszenie prawa procesowego mające istotny wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 398⁵ § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. oraz art. 357 § 1 k.p.c., art. 387 § 3 k.p.c., art. 73 § 2 k.p.c. w zw. z art. 72 § 1 i 2 k.p.c. poprzez ich nie zastosowanie i przyjęcie, że współuczestnik jednolity, który w ustawowym terminie nie zażąda doręczenia orzeczenia sądu drugiej instancji z uzasadnieniem, nie może wnieść skargi kasacyjnej, jeśli wniosek taki złożył inny współuczestnik.

Ponadto wniósł o przeprowadzenie dowodu ze szczegółowo wskazanych dokumentów na okoliczność: zasądzenia w jednym orzeczeniu (którego dotyczy wniosek o stwierdzenie wykonalności na obszarze Polski) odszkodowania na rzecz obojga małżonków; udzielenia pełnomocnictwa przez oboje wnioskodawców jednemu pełnomocnikowi oraz podejmowania wszystkich

czynności w toku postępowania w imieniu obojga wnioskodawców i podania przez nich wspólnego adresu dla doręczeń na terenie RP; doręczenia przez Sąd drugiej instancji odpisu postanowienia z dnia 26 stycznia 2012 r. pełnomocnikowi wnioskodawców i nie oznaczenie adresatów; posiadania przez wnioskodawców obywatelstwa USA, stałego zamieszkiwania wnioskodawców na terenie USA, pozostawania przez wnioskodawców w związku małżeńskim oraz istnienia między nimi wspólności majątkowej małżeńskiej, a także wejścia roszczeń, środków prawnych i odszkodowań przyznanych orzeczeniem, którego dotyczy wniosek o stwierdzenie jego wykonalności, do ich wspólności majątkowej małżeńskiej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

1. Treść wniosku pełnomocnika wnioskodawców o sporządzenie uzasadnienia postanowienie Sądu Apelacyjnego z dnia 26 stycznia 2012 r. (k. 781) nie pozostawia jakichkolwiek wątpliwości co do tego, iż został złożony tylko w imieniu wnioskodawczyni M. C. Pełnomocnik w powyższym piśmie procesowym po wymienieniu wnioskodawców i uczestników oraz ich oznaczeniu wraz ze wskazaniem adresów wyraźnie zazaczył, że: „działając w imieniu Wnioskodawczyni – pełnomocnictwo oraz substytucja w aktach – wnoszę o sporządzenie uzasadnienia postanowienia wydanego przez Sąd Apelacyjny I Wydział Cywilny w dniu 26 stycznia 2012 r. oraz o doręczenie odpisu orzeczenia wraz z uzasadnieniem na adres Kancelarii (adres w nagłówku)”.

W tym miejscu zwrócić uwagę trzeba, że pełnomocnik wnioskodawców, gdy działał imieniem ich obu, określał to jasno w pismach procesowych czego przykładem jest: skarga kasacyjna (k. k. 806/2 – „(...) I. Działając w imieniu Wnioskodawców – M. C. oraz R. H. (...))”, załącznik do protokołu rozprawy z dnia 12 stycznia 2012 r. (k. 767 „(...) Działając w imieniu Wnioskodawców – M. C. oraz R. H.)”, pismo procesowe z 4 stycznia 2012 r. (k. 731, „(...) Działając w imieniu Wnioskodawców – M. C. oraz R. H.)”czy zażalenie (k. 682). Podobnie rzecz przedstawiała się w przypadku wniosku o doręczenie odpisu postanowienia Sądu Okręgowego z dnia 12 sierpnia 2011 r. (k. 645), w którym pełnomocnik wyraźnie zazaczył, że działa „w imieniu wnioskodawców”.

W tym stanie rzeczy Sąd drugiej instancji miał pełne podstawy do przyjęcia, iż pełnomocnik wnioskodawców złożył wniosek o sporządzenie uzasadnienia

postanowienia Sądu Apelacyjnego imieniem tylko wnioskodawczynie, zgodnie z jednoznacznie określonym zakresem podmiotowym. Przy tak sformułowanym zakresie nie ma mowy o oczywistej niedokładności. Różne względy w stosunkach pomiędzy mocodawcami a ich pełnomocnikiem mogą decydować o tym, że pewne czynności procesowe są dokonywane w imieniu niektórych tylko mocodawców, które to powody dla rozstrzygnięcia w tej sprawie są prawnie irrelewantne.

Okoliczności, które spowodowały, że strona postępowania nie dokonała w terminie ustawowym czynności procesowej, mogłyby ewentualnie stanowić podstawę wniosku o przywrócenie terminu do dokonania czynności (art. 168 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.).

2. W postępowaniu delibacyjnym, jakim jest postępowanie o stwierdzenie wykonalności orzeczeń sądów państw obcych w sprawach cywilnych uregulowanym w części czwartej księdze trzeciej tytule II k.p.c., obowiązuje zasada *lex fori*, a zatem sąd stosuje polską procedurę cywilną. Jak zauważa wnioskodawca, powołując się na stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w postanowieniu z dnia 9 grudnia 1975 r. I CO 9/75 (OSNCP 1976 nr 10, poz. 219), jest to postępowanie szczególne, do którego stosownie do art. 13 § 2 k.p.c. w kwestiach nie unormowanych mają odpowiednie zastosowanie przepisy k.p.c. o procesie. Zatem, co do zasady, nie można wykluczyć możliwości odpowiedniego zastosowania przepisów o współuczestnictwie jednolitym, konsekwencją czego byłoby uznanie skuteczności czynności procesowych współuczestników działających wobec nie działających (art. 73 § 2 zd. 1 k.p.c.).

Wnioskodawca, wskazując na łączący go z wnioskodawczynią węzeł małżeński i wspólność majątkową małżeńską, w skład którego miało wejść odszkodowanie zasądzone orzeczeniem, którego dotyczy wniosek o stwierdzenie jego wykonalności, upatrywał skuteczności dla swych czynności procesowych, w tym prawa do skutecznego wniesienia skargi kasacyjnej, w czynności procesowej wnioskodawczynie polegającej na złożeniu w terminie ustawowym wniosku o doręczenie odpisu postanowienia Sądu Apelacyjnego z dnia 26 stycznia 2012 r. wraz z uzasadnieniem.

Według treści wyroku Sądu Obwodowego Hrabstwa C., I. (USA) z dnia 23 lipca 2009 r., na rzecz wnioskodawczynie została zasądzona od uczestników kwota

750 000 USD, a na rzecz wnioskodawcy kwota 250 000 USD tytułem odszkodowania za udowodnione szkody, a ponadto jako odszkodowanie karne w wysokości 4 000 000 USD na rzecz obojga wnioskodawców. Jak wynika z uzasadnienia wniosku o stwierdzenie wykonalności tegoż orzeczenia, odszkodowania te identyfikowane są z instytucją zadośćuczynienia pieniężnego i zostały zasądzone za naruszenie dóbr osobistych wnioskodawców.

Dobra osobiste przysługują odrębnie i niepodzielnie każdej osobie a wobec tego nie może być mowy o wspólności tych praw nawet w przypadku małżonków, których łączy wspólność. Wspólność ta bowiem dotyczy wyłącznie sfery majątkowej, a dobra osobiste mają charakter niemajątkowy. Oznacza to, że w tego typu sprawach nie zachodzi rodzaj współuczestnictwa materialnego kwalifikowanego jakim jest współuczestnictwo jednolite zdefiniowane w art. 73 § 2 k.p.c. Zresztą zauważyć trzeba, że kwoty 250 000 USD i 750 000 USD zostały zasądzone na rzecz wnioskodawców oddzielnie, co przeczy istnieniu solidarności materialnej czynnej. Co prawda odszkodowanie karne zostało zasądzone na rzecz ich obojga, ale fakt ten nie może rodzić tego rodzaju współuczestnictwa, gdyż zgodnie z art. 73 § 2 zd. 1 k.p.c. o współuczestnictwie jednolitym decyduje istota spornego stosunku prawnego lub przepis ustawy, a nie treść orzeczenia sądowego, którego dotyczy wniosek. Zatem, gdy istota spornego stosunku, która znalazła odzwierciedlenie w orzeczeniu, którego dotyczy wniosek o stwierdzenie wykonalności wynika z ochrony dóbr osobistych czyli sfery niemajątkowej, to nie zachodzi pomiędzy wnioskodawcami, czy uczestnikami postępowania delibacyjnego współuczestnictwo jednolite nawet gdyby co do sfery majątkowej łączyła ich ustawowa wspólność. Poza tym skoro tzw. odszkodowanie karne nie jest znane prawu polskiemu to trudno uznać, że taki rodzaj współuczestnictwa w tym przypadku mógłby wynikać z ustawy. Jak wspomniano wyżej, dobra osobiste nie przysługują wspólnie osobom nawet gdy stanowią małżeństwo. Zadośćuczynienie za naruszenie dóbr osobistych kompensuje szkodę o charakterze niemajątkowym. Poza tym z treści wyroku jak i wniosku o stwierdzenie jego wykonalności nie wynika aby odszkodowanie karne miało doprowadzić do likwidacji szkody majątkowej i to w ich majątku wspólnym. Przeciwnie wnioskodawcy wskazują,

że wysokość odszkodowania karnego nie podlega dowodzeniu co potwierdza tezę, iż dotyczy szkody niemajątkowej.

W tym stanie rzeczy skoro brak było podstaw do przyjęcia kwalifikowanego współuczestnictwa materialnego po stronie wnioskodawców to nie miało prawnej racji bytu odpowiednie zastosowanie do zaistniałej w tej sprawie sytuacji procesowej, przepisów k.p.c., na które powołuje się wnioskodawca w skardze kasacyjnej.

Mając na uwadze powyższe Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 394¹ § 3 k.p.c. w zw. z art. 398¹⁴ k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c.